

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Juris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. X. De Restitutione Spoliatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

excipiuntur causæ Spirituales, cum non possit Reus conventus coram Judice Laico in causa Spirituali Actorem reconvenire; ut sunt causæ Jurispatronatus, Decimarum, Matrimonii, & hujusmodi. *§. Interdum. h. r. c. Ex tenore. & c. Si diligenti. De Foro compet. c. Quanto. de Judic. c. Tua. 1. & 2. De Decimis.*

Quò ad Quintum. Regula generalis est, omnes posse reconvenire, exceptis his, qui sunt excommunicati, licet possint excipere, ut vidimus titulo præterito. Ratio ea est, ne quod in defensionis remedium sustinetur, ad impugnationis materiam extendatur. *§. Idem Juris. h. r. Innoc. in c. Si verè. de Sent. excom. & per Abb. in c. Cum inter. de Except.*

Quò ad Postremum. Reconventionis effectus est, quod hac via, atque ratione potest Reus conventus suum Jus consequi. Alter est effectus; ut virtute Reconventionis efficiatur Judex competens, qui non est Judex. *d. c. 1. & c. 2. extr. eod. d. l. Cum Papinianus. & Authent. Consequenter. C. de Senten. & Interloc. omn. Judic.*

T I T. X.

De Restitutione Spoliatorum.

Sicut in illis casibus, quos supra titulo proximo exposuimus, non habet locum Reconventio; ita quoque non permittitur quoties quis conqueritur de Spolio; nam ab Adversario suo non potest conveniri. *§. 1. hoc nostro tit. & idè de hac materia tractatur in titulo nostro, pro cuius expeditione videbimus:*

1. Quid sit Spoliatio?
2. Quod remedium habeat Spoliatus?
3. Quando Restitutio facienda sit?
4. Quæ sint restituenda.

Quò ad Primum. Spoliatio à possessione rei immobilis est violenta, & injuriosa dejectio, vel mobilis rei ablatio; diciturque violenta; quoniam si concurrat consensus, spoliatio locum non habet. *c. Accepta. extr. eod. & notat in c. In litteris. eod.*

Quò ad Secundum. Quotiescunque quis spoliatus est, habet remedium Restitutionis, ut in pristinum statum reducat, quod in tantum verum est, ut debeat omnino restituito fieri, & spoliatus possessionem recuperare. *c. 1. cap. 2. extr. eod. Et debet recuperare actu ipso; nec sententia sola sufficit, ut not. in cap. Cum aliquibus. de Sent. & Re Judic. c. Episcopi. §. 1. 3. q. 1. §. Nec restitutionis. eod.*

Quò ad Tertium. Est facienda Restitutio semper ante principalis causæ ingressum, cujuscunque generis sit ipsa causa, & quodcunque fuerit Judicium intentatum. *§. Sed etsi. hoc tit. c. Omnes. 2. q. 2. & c. Nullus. & per tot. 3. q. 1. Reintegranda. & per tot. Et hæc restitutio fit ad omnia, non solum ad damna, & expensas passas post spolum; sed etiam ad factas in conveniendis amicis, & parandis armis, ab eo, qui propulsavit vim incontinenti; & sic ab eo, qui nunquam perdidit possessionem. *l. 1. §. Vim vi. l. 3. §. Cum igitur. ff. de vi. & vi armat. & ibi Bart. Dicitur ante ingressum ex ea ratione, quia si proponitur exceptio Spolii, non cogitur Reus respondere Actori, nisi fuerit restitutus, ut habetur in c. In bis. & in c. Conquerente. eod. tit. Et notandum est, quod quis dicitur etiam est spoliatus, cum fuerit possessione privatus à Judice, qui sententiam nullam tulit, vel non servavit Juris ordinem,**

vel est Judex incompetentens. *§. Spoliatus. h. r. DD. in d. cap. Conquerente. & in c. Causam Matrimonii. de Off. delegat. Item etiam spoliatus is intelligitur, qui mandavit spoliari; aut ratum habuerit spolum suo nomine patratum; vel si in id vitium spoliatori succedit, ut quia rem indebitè occupatam scienter recipiat. *§. Is quoque. hoc tit. & in cap. Cum ad sedem. extr. eod. & in l. 1. §. Quoties. ff. de Vi. & vi armat. Unde etiam is ad restitutionem obligabitur. Ita notatur in d. c. Cum ad sedem. Et hujus occasione nota, quod si quis spontè post spolum renunciaverit, non per hoc impeditur Restitutio; & hoc optima ratione, quia non est verisimile, quod spontè proprio Juri renunciaverit, qui renunciat spoliatus. *§. Illud quæstum. hoc tit. cap. 2. extr. eod. Quod secus est, si ante spolum facta sit hujusmodi renunciatio. §. Testes. hoc tit. c. Accepta. extr. eod. Et hic est unus casus exceptus à regula.***

Secundò excipitur casus, quando contra excipientem de spolio opponitur de alia spoliatio. *cap. fin. de ord. cogn.*

Tertiò si excipiens eodem tempore super spolio disceptari consenserit. *c. 1. eod.*

Quartò si spoliatus in petitorio ante restitutionis postulationem succubuerit, ut per Legistas in *l. Naturaliter. §. Nihil commune. ff. de Acquirenda possessione.*

Quintò excipitur, quando spoliator, non per contumaciam, vel per dolum abest; nam si eo absente voluerit Actor probare spolum, & certus terminus sit ipsi spoliatori præfixus, intra quem spoliatus sit restituendus, hoc casu si Reus intra illud temporis spatium sese Judici exhibere non possit, nihilominus spoliatus non erit restituendus. *§. Item si. hoc tit. cap. Consultationibus. de Officio deleg.*

Sextò excipitur casus, quando contra agentem spolio, opponitur exceptio, per quam concludatur, illum non possedisse; nam hoc casu differenda est restitutio, donec de tali exceptione cognoscatur. *§. Sed etsi. h. r. Ubi traduntur exempla in Laico, qui spiritualia possidere non potest. c. Causam. de Præscript. Et in Sacerdote, qui non potest habere uxorem; & hanc exceptionem possumus opponere tam ad possessorium, quam ad petitorium. Abb. in cap. parte. eod. fin. extr. eod. facit quod ad hoc notat Bald. in tit. de Pace Constant. in vers. restituitur. Et ex hoc inferunt DD. quod exceptio specialis reservationis beneficii impedit restitutionem, etiam si spoliatus justificare possit possessionem titulo colorato, quia reservatio Apostolica inficit titulum, & possessionem. *c. Si eo tempore de Elect. in 6. Rot. Roman. decis. 3. aliàs 16. hoc tit. in novis. Et Abb. in c. In litteris. num. 28. eod.**

Septimò: Excipitur casus, quando pro Spoliatore militat Juris præsumptio, nam etiam hoc casu Spoliatus ante omnia non est restituendus: exemplum habetur in *§. Quinimmo. hoc tit. c. fin. eod. in 6. Quod intellige quando Præsumptio non solum ostendit injustitiam possessionis ex parte spoliari, sed etiam justificat possessionem spoliatoris. *d. cap. fin. De aliis intellectibus vide Gloss. in d. §. Quinimmo. in verb. militat. Item in casu cap. Significasti. de Divortii. ubi notoria fornicatio uxoris privavit eam restitutione. Item spoliatus illico non restituitur, si hæresis labe pollutus deprehendatur. *cap. Quo jure. d. 8. §. 1. 13. qu. 1. Ratio est quia hæreticus nihil potest possidere. c. 1. & 2. 23. q. 7. Vel.***

Vel, si facta restitutione, animæ periculum immineret, ut puta quia quis spoliatus est uxore, quæ excipit de consanguinitate in gradu prohibito, quia potest timeri de illicita copula, incestuosaque. *cap. Litteras. eod. Gloss. in c. primò. eod. vel si scandalum timeri possit, quæ habentur in §. Plures: ita not. in c. In primis. 2. q. 1. & in Summ. 3. qu. 1. & per Felin. in cap. Nihil. de Præscript. Præter hos multi sunt etiam casus hujusmodi, de quibus tractant Legistæ in l. Naturaliter. §. Nihil commune. ff. de Acquir. possessione.*

Quò ad Postremum. Restituenda sunt omnia illa, quæ spoliatus habuisset, si non fuisset ejectus: & planè hoc intelligendum est, ut habeat spoliatus a die spoliationis omnes proventus, utilitates, commoditates, & demùm omne interesse, quòd consecutus fuisset, nisi spoliatus esset. *l. 1. §. Ex die. & per totam legem ff. de Vi. & vi armat. Et etiam supra tetigi. Et*

Pro corollario hujus Rubricæ nota in §. fin. quòd in odium spoliatoris introductum est, ut spoliatus suspensio petitorio, possit intentare possessorium, si tamen nondum sit renunciatum, vel conclusum in causa. *d. §. fin. h. t. c. Pastoralis. extr. de Caus. poss. & propr. Quòd si conclusum sit in causa, vel renunciatum, qui intentavit petitorium, non poterit possessorio uti, nisi causa decisa. arg. cap. Querelam. de Elect. Et hic nota differentiam inter petitorium, & possessorium: etenim qui intentat petitorium, dicit se dominum, & dominium petit; qui verò intentat possessorium, per illud interdictum possessionem petit. Sed in hoc non insisto, quia est materia ampla, & eam pertractant Doctores in d. l. Naturaliter. §. Nihil commune. ff. de Acquir. possess.*

Sed quæret aliquis. Quid proderit redire ad possessorium, cum Sententia super proprietate trahat ad se Sententiam super possessione? *c. Cum dilectus, de Causa. possess. & propriet. Sed responde, quòd potest prodesse quòd ad fructus, quos recuperat a tempore dejectionis. d. §. Ex die. Item quia ex quo habuit possessionem, habebit commodum retentionis, nisi adversarius proprietatem probaverit. l. Res alienas. ff. de Rei Vindic. Et quia si spoliator rem petat, potest ei objici, quòd amisit jus, quòd habebat; per l. Si quis in tantam. C. Unde Vi. Et quia hic fit mentio conclusionis in causa, & renunciationis, scias, quòd secundum Innocentium, & Abbatem in d. cap. Pastoralis, tunc dicitur quis renunciare, cum renunciat probationibus facti; concludit autem, cum renunciat probationibus tam facti, quam allegationibus Juris: & de hoc videndus est Felin. in c. Cum dilectus, de Probat. & per Dec. in c. 1. de Jud. De hac materia, qui plura scire desiderat, legat Pacem Jordanum Episc. Tragurien. in Tom. 3. lib. 14. tit. 12. ubi eam examinat, & declarat; & quidquid in Praxi occurrere potest, juribus, & auctoritatibus demonstrat. Sed pro perfecta Intelligentia Praxi est necessaria.*

TIT. XI.

De Litis Contestatione.

Hucusque dictum est de iis, quæ Præparatoria Judiciorum sunt; nunc perveniamus ad ea, quibus ipsum Judicium constituitur; & quia Judicia constituuntur per Litis contestationem, merito de ea tractatur in titulo nostro: pro cuius explicatione tituli, videbimus:

Doct. Clericali Tom. II. Lib. VIII.

1. Quid sit Litis contestatio?
2. Qualiter fiat?
3. A quo fiat?
4. Qui sint ejus effectus?

Quò ad Primum. Litis contestatio est Judiciorum quasi fundamentum quoddam, quòd prætermitti non potest, ut hic. in princ. cap. Ex parte. 2. de Verb. signif. c. Relatum. de Offic. delegat. Et potest dici, quòd sit Hinc inde apud Judicem negotii principalis facta narratio. ut not. Goffr. de Litis contest. Quamvis a quibusdam impugnetur, ut apud Marant. in Specul. Parte 6. de Litis contest. n. 5.

Quò ad Secundum. Litis contestatio fit per Petitionem in Judicio propositam, & congruam Responsum sequutam, animo contestandi litem factam, cum Judex per narrationem negotii causam audire cœperit. §. Ea verò. hoc t. c. Unico. eod. cap. Dudum. de Elect. l. 1. C. eod. Et nota, quòd debet fieri Judice pro tribunali sedente; ut per Abb. in d. c. Unico. in ult. notab. & in c. Cum causam. de Appell. in princ. Unde infertur, quòd si quis positionibus simpliciter respondeat; aut peremptoriam exceptionem proponat, per hoc nequaquam est facta Litis contestatio. *d. c. Unico. ubi redditur ratio, quia qui ponit aliquid dictum, vel factum, nihil petit ab Adversario, nec etiam ostendit per hoc velle agere; & ita per hoc non possit fieri sententia condemnationis, vel absolutionis, cum nihil petitum sit per positionem, sed ostendat aliquid esse factum, vel dictum, vel promissum; & sententia est ferenda secundum modum agendi. c. Qualiter. de Accusar. alias rationes vide per Abb. in d. cap. Unico in princ.*

Quò ad Tertium. Litis contestatio fit per principales personas, vel etiam per Procuratorem, Tutorem, Syndicum, aut personam similem. §. Fit autem, hoc tit. c. Cum ad Sedem. De Rest. Spoliat. c. Cum causam. de Juram. calum. Item per Advocatos, nisi enim illorum responsio fuerit statim revocata, per eam lis contestata dicitur. §. An Advocati. hoc tit. c. Cum causam. de Appellat. Hæc autem Litis contestatio habet locum non solum, quando per actionem Judicium instituitur, sed ubicunque Judicis officium pro actione proponitur. §. Nec solum, h. t. c. fin. de Off. Jud. Quòd tamen secundum Abb. in d. c. fin. intellige procedere, quando principaliter imploratur Officium Judicis; cum distinctione tamen: Nam aut fit super jam liquido, ita quòd non est necessaria causæ cognitio; & tunc non debet fieri Litis contestatio. Exemplum cum filius petit alimentum à patre, vel contra, debet enim de plano procedi. *l. Nequaquam. §. De plano. ff. de Off. Proconsul. Vel cum petitur executio sententiæ à Judice, qui judicavit: Aut petitur super non liquido; & tunc aut Adversarius, & certus est, & præsens, & procedit, quòd dicitur in d. §. Nec solum. & in d. cap. fin. Ubi datur exemplum, quando petitur restitutio in integrum adversus contractum: aut Adversarius est absens, & certus, & tunc si aliquid petitur dari, vel in præjudicium partis, & tunc à parte debet fieri contestatio, ita not. in d. cap. fin. Aut non petitur aliquid dari, vel fieri: Exemplum cum minor vult abstinere ab hereditate adita, & hoc casu potest procedi lite non contestata. *Auth. Si omnes. C. Si minor ab hereditate se abstinet. Quòd procedit etiam si adversarius sit incertus.**

I

Quò